

*Vobis hexametris absit Gualteridos uti
Pentametris elegis Vindocinensis amat.
Vos elegi magis elegi, quia legis amicos
Vos metrica metrica censeo lege legi.*

Viderat Cæsar Egassius Bullæus, ut refert sæculo iv *Historiæ Universitatis Parisiensis*, fol. 768, in eatalogo illustrium Academicorum, mss. codices duos hujus auctoris apud M. Jacobum Mentellum doctorem medicum, manu alicujus magistri glossis et scholiis illustratos, sicut et vidimus unum supra dictum in bibliotheca S. Victoris Parisiensis, alterum in bibliotheca Præmonstrati, et apud Bellam-Vallem alios duos, quæ in archiepiscopatu Remensi

A est. At opinor hos versus *Auroram* in scholis commendantes, non spectare ad *Petrum de Riga*, sed ad commentatores, eo quod in pluribus *Auroræ* mss. codicibus et antiquioribus non compareant, ut ipsi vidimus. In ms. Bellæ Vallis post *Auroram* subjiciuntur sequentia, quæ desunt in antiquiori ms. Bouifontis ordinis Cisterciensis in Thierascia.

Oratio Petri Rigæ, qui librum composuit.

His te, Petre, tui, etc. Vide infra ad calcem fragmentorum.

Item oratio cujusdam, qui diruta redintegravit.

Me simul in serie, etc. Vide ibid.

NOTITIA ALTERA IN PETRUM DE RIGA.

(Polycarpus LEYSER, *Historia poetarum mediæ ævi*, Halæ Magdeb. 1721, 8°, p. 692.)

Petrus de Riga, Anglicus (2), magister (2'), Remensis Ecclesiæ clericus (3), vel canonicus Ecclesiæ quæ vulgo dicitur S. Dionysii de Besturne (4). Unde et nomen ejus in codice quodam ms. hoc offendi: PETRUS DE REMES. Siquidem is fuerit Petrus, quem vixisse memorat Ægidius Parisiensis tempore Cælestini III. papæ, qui sedi Romanæ præfuit ab a. 1191 ad a. 1198 vel ad finem sæculi XII, vel ad ipsum sæculi XIII initium erit referendus. Ita vero dictus Ægidius (5):

Quem intepuisse dolemus

Petrum in divinis verbotenus alta sequentem.

Ægidius, nisi fallor, respicit Petri senectutem et *Auroram*. Non itaque a vero aberrare puto auctorem catalogi librorum manuscriptorum collegii Corporis Christi in Oxonia, qui Petrum a. 1170 claruisse vult (6). Gv. etiam Caveus (7) eum an. 1170 vel paulo post floruisse observat. Aliis diem obiisse creditur circa a. 1265 (8).

Scriptit I. *Heptateuchum*, duos libros *Regum*, *Evangelia* etiam metrica, non solum historicum sensum, sed etiam allegoricum, in quantum potuit, breviter exprimens, narrante Henrico Gandavensi (9), quem sequitur G. Caveus (10). Pleniorem operis notitiam præbet Joann. Trithemius (11), qui ita: « Scriptit Petrus opus metricum insigne super *Bibliam*, quod *Auroram* prænotavit, ut sequitur: In *Genesim* lib. 1, Init.: *Initium mundi quales*. In *Exodum* lib. 1, Init.: *Hæc duodena patrum*. In *Leviticum* lib. 1, In.: *Vox autem Domini Moysen*. In *Numeros* lib. 1: *Alloquitur Moysen Deus*. In *Deuteronomium* lib. 1: *Hæc sunt verba Dei*. In *Josue* lib. 1: *Post Moysen Josue*. In *Judicum* lib. 1: *Peccat. Hebræus ait*. In *Ruth* lib. 1: *Ad Ruth festinat pe*. In *Regum* lib. III: *Monte manens Estra*. In *Can-*

tica canticorum lib. 1: *Solus Origenes cum do*. In *quartum Regum* lib. 1: *Regnavit Salomon*. In *Daniellem* lib. 1: *Postquam subjectos sibi*. In *Tobiam* lib. 1: *Qui legis historiam*. In *Job* lib. II: *Librum Job Moysi quidam*. In *librum Judith* lib. 1: *Eustochio Paulæque*. In *librum Hester* lib. 1: *Usque sub Æthiopes quæ*. In *libros Machabæorum* I. I: *Magnus Alexander*. In *Evangelicam historiam* lib. 1: *Claruit Herode jus re*. In *Actus apostolorum* lib. 1: *Tiberii nonodecimo*. *Recapitulationum* lib. 1: *Hæc de lege nova et vet*.

In codicibus manuscriptis quibus sum usus, inscribitur liber memoratus *Aurora*, item *Bibliotheca*. Inde factum forte ut auctor quidam haberetur Petrus de *Aurora*, qui super *Biblia* metrica scripserit (12).

Continere *Auroram* paraphrasin Testamenti Vet. et Novi, usque ad Epistolam ad Romanos inclusive perperam tradit catalogus bibliothecæ Bodleianæ ex dono Thomæ Bodleii (13). Totam historiam *Biblicam* a *Genesi* ad *Apocalypsin* in *Aurora* enarrari non minus falso perhibet catalogus librorum manuscriptorum collegii Universitatis in Oxonia (14).

Versus numerantur in *Aurora* 15,056 (15).

Non solum Petrum nostrum agnoscit auctorem *Aurora*, sed interpolatorem insuper Ægidium quemdam, quod sequentia, quæ in *Guelpherbytano* codice ms. leguntur, declarant: *Scire cupis, lector, quis codicis istius auctor. Petrus Riga vocor cui Christus petra riguit cor, prologus illius, qui hunc librum correxit et suppletiones de suo apposuit, et ubicunque invenitur obelus inter duos punctos per totum librum ibi sunt dicta et versus illius*. Et paulo post in eodem ms. hæc adduntur:

Scire cupis, lector, quis codicis istius auctor.

nicanæ, p. 19, apud Jo. Alb. Fabricium not. n. ad Trithemium *De S. E.*, n. 588.

(9) *De S. E.*, cap. 22.

(10) *Hist. lib. script. eccles.*, ed. 1688, p. 682.

(11) *De scriptor. eccles.*, n. 588.

(12) V. Catalogos mss. Angliæ et Hiberniæ, t. I, p. II, p. 12, n. 476, 8, et in indice.

(13) V. Catalogos cit. part. I, pag. 145, n. 2702, 105.

(14) V. Catalogos cit. p. II, p. 5, n. 143, 4.

(15) V. l. c.

(2) V. Inscriptionem codicis ms. in Catalogis mss. Angliæ et Hiberniæ, t. I, p. II, p. 120, n. 1068, 4, I.

(2') V. l. c. et Thom. Smithi Catalogum bibliothecæ Cottonianæ, p. 113, *Vespasianus D. V. I.*

(3) V. Henricus Gandav. *De S. E.*, cap. 22.

(4) V. Catalogos, l. c.

(5) In *Karolino*. V. Franc. Duchesnii *Histor. Francor. Script.*, tom. V, p. 523.

(6) V. Catalogos l. c., p. 53, n. 1655, 188.

(7) *De S. E.*, p. m. 592.

(8) V. Ambrosium de Altamura *biograph. Domi-*

Audi quid breviter dicat ad ista liber.
 Petrus et Ægidius me conscribere : sed ille
 Auctor, corrector ultimus iste fuit.
 Ille prior Remis, hic Parisiensis alumnus :
 Hic levita gradu, presbyter ille manens.
 Simplex clericus hic; sacri ordinis ille professor.
 Ambo graves annis : hic vir, et ille senex.
 Alter adinvenit operam, sed in ordine peccans
 Omnia dimisit sensibus ire vagis.
 Alter æu typica distinctis versibus unum
 Consuit in corpus, atque revinxit opus.
 Alter abundantis studii; sed auctior alter,
 Quis proponendi debuit ordo geri.
 Dulcius ut saperet modulamine condita metri.
 Incipit hic Rigæ bibliotheca Petri.

Hinc Petri de Riga *Aurora* ab Ægidio Parisiensi aucta et emendata, adducitur ab Henrico Langhtono in catalogo librorum manuscriptorum collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam (16). Dici debebat : Petri et Ægidii; non : Petri Ægidii liber, qui dicitur *Aurora*, in Catalogo codicum quos G. Laudus donavit bibliothecæ Bodleianæ (17).

Non Petrum de Riga, sed Petrum Comestorem auctorem *Auroræ* facit Chronicon quoddam mss. in codicibus mss. Thomæ Bodleii (18), forte prænominis paritate deceptum.

Gaudent libri Scripturæ ab auctore translati carmine elegiaco, exceptis Cantico canticorum, Lamentationibus Jeremiæ, libri Jobi, et Actibus apostolorum, qui carmine hexametro, eoque rhythmico, scripti sunt. Non ergo satis accurate dicitur *Auroram* gaudere versibus hexametris et pentametris, in catalogo librorum manuscriptorum bibliothecæ Bodleianæ ex dono Thomæ Bodleii (19) aut versu elegiaco (20), aut versu heroico (21).

Exstat Compendium *Auroræ* ipso Petro auctore (22); et Epitome libri Petri de Riga qui inscribitur *Aurora* (23). Recapitulationem inferius memorandam hic indicari existimo.

Typis edita nondum est integra *Aurora*, quæ ad varios collatam manuscriptos codices se editioni paratam habuisse testatus est Casim. Oudin (24).

Estheræ liber evulgatus est a Casp. Barthio (25).

Bina disticha de Ruben ex *Aurora* deprompta inseruit Thomas Rudborne *Historiæ majori Wintoniensi* (26).

(16) N. 35, v. Catalogos mss. Angliæ et Hiberniæ, t. I, p. III, p. 96, n. 290.

(17) D. n. 94. V. Catalogos cit. p. I, pag. 60, n. 761.

(18) N. 14. Tr. 10, v. Catalogos l. c., pag. 100, n. 1979.

(19) N. 103. V. Catalogos l. c., p. 145, n. 2702.

(20) V. Catalogos cit., p. III, p. 96, n. 287, 32.

(21) V. l. c., n. 290, 35.

(22) V. l. c., p. 133, n. 1319, 43.

(23) V. Thomæ Smithi Catalogum bibliothecæ Cottonianæ, p. 130. Titus D. XX, 10.

A Distichon quoddam de Aoth ex *Aurora* sumptum habet idem Rudborne (27).

Duo disticha de Juda Machabæo ex eadem *Aurora* decerpta sistit idem (28).

Integram *Auroram* edere nunc nolumus, sed specimina solum ex ea aliqua. Tres imprimis codices manuscriptos consulimus, duos Helmstadienses unumque Guelpherbytanum.

Præmitto ordinem librorum V. et N. T. quem servant codices Helmstadienses. In primo hæc series observatur : Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomion, liber Josue, Judicum, Ruth, Regum primus, secundus, tertius, Cantica canticorum, Regum quartus; Lamentatio Jeremiæ, Daniel, Job, Tobiae liber, Esther, Judith, Machabæorum, Evangelium Lucæ, Marci, Actus apostolorum. Codex alter Helmstadiensis hoc ordine procedit : Pentateuchus, libri Josue, Judicum, Ruth, Regum, Tobiae, Danielis, Judith, Esther, Machabæorum, Job, Lucas, Marcus, Actus apostolorum, Cantica canticorum, Lamentationes Jeremiæ.

Observatu curiosum est finitis Actibus legi in codice posteriori : *Explicit Vetus et Novum Testamentum. Incipit prologus super Cantica canticorum.* Videturque auctor eum librum canonici vulgari non vindicasse.

Speciminum loco dabo.

1. *Prologum* ex codicibus priori Helmstadiensi et Guelpherbytano mss.

2. Subnectitur in codice priori Helmstadiensi ms. *Auroræ Recapitulatio utriusque Testamenti*, quæ in altero posita inter Machabæorum et Jobi libros. Similis ea est Fulgentii libro absque litteris. Textum ipsum ex binis codicibus Helmstadiensibus dabimus.

3. *Singularia* quædam ex Petri de Riga *Aurora excerpta*, quæ a textu in primis Scripturæ S. abluere videntur, eaque historica, notabimus.

II. Petri de Riga *Speculum Ecclesiæ* carmine exstat manuscriptum in bibliotheca Caroli Theyeri n. 288 (29).

III. Exstant et *Carmina* Petri de Riga manuscripta in bibliotheca Bodleiana ex donatione Keneldi Digbaei, n. 104 (30).

(24) Supplem., p. 475, apud Gv. Caveum *De S. E.*, p. m. 592.

(25) *Adversar.*, lib. xxxi, cap. 15. — Diversitates lectionum quas hic ex codd. Helmstad. affert Lesser adhibuimus in textu Barthii emendando. Edit.

(26) L. III, c. 5, in *Anglia sacra*, ed. Londin., 1691, p. 204.

(27) L. c.

(28) L. c., c. 7, p. 209.

(29) V. Catalogos mss. Angliæ et Hiberniæ, t. II, vol. I, p. 202, n. 6658.

(30) V. Catalogos cit., t. I, p. I, p. 82, n. 1705.

II.

NOTITIA IN ÆGIDIUM PARISIENSEM.

(OUDIN, ubi supra, p. 1723.)

Ægidius Parisiensis, gradu seu conditione diaconus, artes liberales atque grammaticam præsertim

D Parisiis diu professus est, arteque poetica præsertim excelluit, qui inter primarios sui temporis poe-